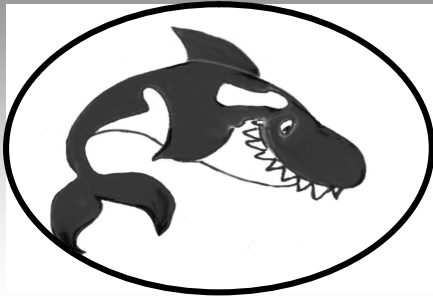

Nr 2

CZERWIEC 2001

Biuletyn PPP – 1

Orka

1. **DZIAŁ NAUKOWY:** Dysleksja rozwojowa
str. 2
2. **ECHA SPOTKAŃ Z PEDAGOGAMI SZKOLNYMI:**
Doświadczenia własne SP Nr 75 w tworzeniu i prowadzeniu zespołów integracyjnych
str. 5
3. **ZALECENIA, PORADY:**
Dziecko nadpobudliwe
str. 7
4. **DZIAŁ INFORMACYJNO – PRAWNY:** Ustawa o zawodzie psychologa
str. 9
5. **RÓŻNE, WAŻNE INFORMACJE:** Ściągnięte z internetu
str. 11

Monika Kopeć, Jacek Biłko.

Cieszę się bardzo, że już po raz drugi trafia do Państwa rąk nasz biuletyn, mając jednocześnie nadzieję, iż dostarcza on informacji nie tylko o pracy Poradni, ale również na temat rozwiązywania wybranych problemów związanych z procesem wychowania i nauczania w oparciu o najnowszą wiedzę z dziedziny pedagogiki i psychologii.

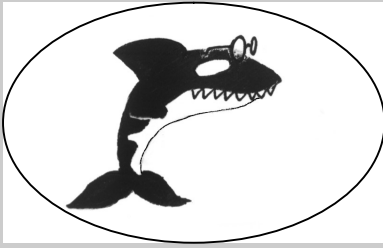
Rozwój cywilizacji powoduje, że coraz większa liczba dzieci i młodzieży nie radzi sobie z presją na poszczególnych etapach zdobywania wiedzy. Szkoła oraz dom nie zawsze są w stanie podołać tym wyzwaniom bez wsparcia ze strony specjalistów, dlatego staramy się Państwu doradzać jak formować osobowość młodego człowieka, aby przygotować go do podejmowania wyborów i do życia w wolności. To kształcenie i wychowanie trzeba prowadzić mądrze, bo nie każde dziecko ma taką samą zdolność przyswajania i rozumienia świata.

Jest to bardzo trudne zadanie, a cel można osiągnąć jedynie przy zaangażowaniu każdej ze stron uczestniczących w tym procesie, dlatego **bardzo dziękuję wszystkim placówkom współpracującym z Poradnią za to, co razem zrobiliśmy dla naszych podopiecznych i życzę jednocześnie koleżankom i kolegom udanych wakacji!**

Jolanta Skóra – Dyrektor PPP Nr 1 w Krakowie

Kolegium Redakcyjne:

Beata Trojan, Elżbieta Ozaist,
Jolanta Skóra, Jolanta Dabrowska,
Jolanta Wójtowicz, Zofia Kruzelecka,

DZIAŁ NAUKOWY

Dysleksja rozwojowa

O zjawisku:

Biegłe opanowanie umiejętności czytania i pisania odpowiadające wymogom współczesności jest niezbędne w codziennym funkcjonowaniu, gdy podstawowym źródłem wyczerpującej informacji nadal pozostaje słowo pisane.

Umiejętności te nie będąc naturalnymi, nabywane są i rozwijane w złożonym procesie uczenia się, w toku którego kształtuje się ich struktura. Wykonywanie czynności czytania i pisania uzależnione jest od prawidłowego przebiegu procesów pobierania, przetwarzania i kodowania informacji oraz ich przekazywania. Procesy te zachodzą dzięki integracyjnej działalności mózgu. Tymczasem praktyka oraz wielokierunkowe badania prowadzone w Polsce i na świecie dowodzą, że nauka czytania i równoległa do niej nauka pisania, mimo stosowania różnych metod, ciągle jeszcze sprawia wiele trudności znacznej liczbie dzieci i młodzieży. Istnieje pewien odsetek uczniów natrafiających na specyficzne trudności w opanowaniu czytania i pisania. Szczególnie niski jest u nich stopień dokładności i tempa czytania, co w konsekwencji wpływa na recepcję czytanego tekstu. Wypowiedzi pisemne charakteryzuje brak poprawności zapisu. Niektórzy tylko korzystają z pomocy terapeutycznej pozwalającej na przezwyciężenie owych trudności. Konieczne jest więc popularyzowanie wiedzy o zjawisku opisanym po raz pierwszy przez Morgana ponad sto lat temu, jako wielkie i niepokonane trudności, jakich niektórym zdolnym ludziom przysparza czytanie; znanym obecnie pod nazwą dysleksji rozwojowej.

Termin dysleksja rozwojowa odnosić będziemy do współwystępujących specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu. W nazewnictwie wyodrębnia się także określenia dysortografia /specyficzne trudności w opanowaniu poprawnej pisowni/ oraz dysgrafia/ niski poziom graficzny pisma/ dla zaznaczenia, że występują one jako zaburzenia izolowane.

Pamiętać trzeba, że chociaż dysleksja rozwojowa jest zaburzeniem czytania i pisania nie ogranicza się jedynie do sfery językowej. Obejmuje szeroki zakres trudności związanych z percepcją głębi, przestrzenną lokalizacją przedmiotów, różnicowaniem głosek podobnie brzmiących itp. Skutkuje często niepowodzeniami w nauce wielu przedmiotów szkolnych.

Istnieje szereg teorii wyjaśniających pochodzenie trudności w czytaniu i pisaniu. Rozpatrywane są one na ogół jako rezultat zaburzeń organicznych, uwarunkowań dziedzicznie - genetycznych lub też jako wynik opóźnień w rozwoju funkcji analizatorów. Znana jest też koncepcja hormonalna oraz psychodysleksji. Wspomina się również o polietiologii zaburzeń.

Niektórzy badacze wyróżniają dwa rodzaje trudności w czytaniu i pisaniu: pierwotne/ nazywane też podstawowymi albo rzeczywistymi/, wówczas gdy została uszkodzona jedna lub kilka struktur mózgowych zaangażowanych w procesie czytania i pisania oraz wtórne u dzieci, które mają zdolność do opanowania czytania i pisania ale na skutek zaburzeń emocjonalnych, z powodów zdrowotnych, środowiskowych lub dydaktycznych nie mogły osiągnąć we właściwym czasie wymaganego poziomu tych umiejętności.

Wszyscy badacze zgodnie podkreślają, że trudności te nie są wywołane obniżeniem ogólnego poziomu intelektualnego, ani zaburzeniami w funkcjonowaniu zmysłów.

Gdy więc mówimy o dzieciach wykazujących specyficzne trudności w nauce czytania i pisania mamy na uwadze te z nich, które mają normalne możliwości intelektualne, a mimo to nie potrafią nauczyć się płynnie czytać i bezbłędnie pisać. Trudności mogą powstawać w różnych fazach skomplikowanego procesu nauki czytania i pisania, zdeterminowane są wieloma czynnikami. U każdego dziecka inny układ cech psychofizycznych decyduje o jego właściwych trudnościach i zaburzeniach.

W opiece nad dzieckiem istotne jest wczesne stwierdzenie rodzaju trudności. Dlatego obserwacja zachowania percepcyjnego, ruchowego i językowego dziecka w wieku przedszkolnym i umożliwienie mu osiągnięcia zadawalających umiejętności słuchania, obserwowania i mówienia pozwoli uniknąć niepowodzeń w pierwszym

etapie nauki czytania i pisania. Jeśli nie uzyska ono takiej podstawy, wymagania stawiane uczniowi będą przekraczały jego aktualne możliwości.

W ostatnich latach podjęto próby diagnozowania dysleksji za pomocą rezonansu magnetycznego. Jeśli metoda ta sprawdzi się i możliwe będzie nawet rutynowe wykonywanie takich badań, to nie mogą one zastąpić dotychczasowej diagnozy psychologiczno-pedagogicznej. Diagnozy, która pozwala na wczesne wykrycie objawów zapowiadających kłopoty z czytaniem i pisaniem, ustalającej poziom tych umiejętności oraz wykluczającej globalne opóźnienie w rozwoju intelektualnym dziecka, a także prowadzącej do zastosowania odpowiednich zabiegów mających na celu usunięcie, a przynajmniej złagodzenie zaburzeń.

O uczniu:

Wczesna diagnoza, fachowa porada i długotrwała opieka nad uczniem obejmująca otoczenie szkolne i domowe pozwolą uniknąć poważniejszych niepowodzeń w nauce. Nieliczni tylko uczniowie dyslektyczni kończą szkołę bez znacznych trudności, pokonując je dzięki własnym ogromnym wysiłkom. U większości zaburzenia powodują gorszy ich start szkolny. Mimo starań od początku nauki nie nadążają za klasą. To co innym udaje się bez większego trudu, u nich powoduje duże zużycie energii i zmęczenie działające dezorganizująco na pracę, w którą wkładają niewspółmiernie dużo wysiłku w porównaniu z nieudanym na ogół rezultatem końcowym. Trudny początek szkoły, niemożność nauczenia się czytania, zeszyty pełne błędów, próby pokonywania trudności wiążące się z ogromnym wysiłkiem i nie przynoszące rezultatów, zniechęcają do nauki. Niektórzy przestają wierzyć w możliwość poprawy, nie lubią książek, z czasem przejawiają niechęć do szkoły i nauczycieli. Wielu z nich koncentruje wówczas swe wysiłki na ukryciu lub ominięciu trudności, gdy w tym czasie narastają zaległości, utrwalają się błędy i wykształcają błędne nawyki pracy. W rezultacie dzieci, które nie opanowały jeszcze kształtu liter myślą litery podobne i nie są w stanie pisać ze słuchu, ani uczyć się zasad ortografii, gdyż całą uwagę koncentrują na wydzielaniu poszczególnych dźwięków w słowie. W związku z tym pojawiają się błędne nawyki ortograficzne.

Odległe skutki niedostatecznie opanowanej sprawności czytania i pisania rejestrowane są w badaniach uczniów klas starszych. Ukazują one nie tylko nie zadawalający poziom umiejętności czytania i pisania ale też rozległe problemy dydaktyczne i psychologiczne konsekwencje negatywnych odczuć emocjonalnych.

Z powodu niskiej techniki czytania i niepełnego rozumienia tekstu, uczniowie ci nie potrafią w sposób efektywny korzystać z podręczników, a przy współwystępujących zaburzeniach pisania nie potrafią robić notatek w zeszytach. Wielu z nich ma trudności z uczeniem się na pamięć i szybkim wydobywaniem słów z pamięci, co często prowadzi do błędnego zastosowania odszukanego określenia. Gdy nie oczekuje się od nich błyskawicznej reakcji, przygotowują dobrą wypowiedź ustną. W szczególnie niekorzystnej sytuacji znajdują się podczas klasówek i testów egzaminacyjnych ze względu na zwolnienie tempa czytania i sposób formułowania pytań, a także konieczność szybkiego udzielania odpowiedzi. Jest to kolejny powód dla którego powinni mieć więcej czasu do namysłu. Uzyskują przeważnie niższe oceny z przedmiotów gdzie umiejętność poprawnego czytania jest niezbędna/ język polski/ lub konieczna jest dobra sprawność funkcji percepcyjno - motorycznych / geometria, geografia, chemia/. Miewają nieporozumienia z nauczycielami wynikające z faktu, że poświęcając w domu wiele czasu na odrobienie zadań nie otrzymują oceny adekwatnej do wkładu pracy. Czasem bywa też, że uważa się ich za nieprzygotowanych do lekcji. Dezorganizująco wpływa na pracę ucznia dyslektycznego zdenerwowanie osób dorosłych, a także rygorystyczne formułowanie wymagań, szczególnie gdy są one zawyżone w stosunku do możliwości danego ucznia. Niemożność sprostania oczekiwaniom dorosłych oraz przebywanie w sytuacji ciągłego zagrożenia powoduje u wielu z nich postawy nieufności lub lęku. Gromadzi się i utrwała poczucie krzywdy. Niektórzy uczniowie stają się przejściowo nadmiernie kłótlivi i protestem przyjmują każdą uwagę. Wówczas konieczny jest takt pedagogiczny zarówno w domu jaki i w szkole oraz okazywanie wyrozumiałości i cierpliwości. Wszelkie naciski i ponaglenia, by poprawić ich osiągnięcia szkolne są nieskuteczne.

Specyficzne trudności w nauce rodząc konflikty i poczucie niższej wartości wpływają na rozwój osobowości młodzieży dyslektycznej. Z badań wynika, że młodzież ta jest konformistyczna, uzależniona od grupy rówieśniczej realistyczna i praktyczna. Mniej wytrwała, łatwo zniechęca się, rzadko wykazuje inicjatywę. Wielu uczniów, którym nie ma kto pomóc staje się złymi uczniami.

O szkole:

Obecna szkoła nie stwarza jeszcze warunków w pełni dostosowanych do potrzeb znacznej liczby uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu. Nie jest środowiskiem stymulującym i wspierającym. Nazbyt często frustruje i zniechęca, uniemożliwiając im osiągnięcie własnych celów. Z trudem realizuje zasadę dostosowania wymagań szkolnych do możliwości psychofizycznych ucznia, choć wiadomo że możliwości każdego ucznia są inne i nie można wymagać z góry ustalonych odpowiedzi. Nadal stosuje jednakową ocenę dla każdego. Zbyt często jeszcze brak jest niezbędnej wiedzy o zjawisku dysleksji przez co zdarzają się błędy i pomyłki oraz nie zawsze pozytywne nastawienie do problemów ucznia dyslektycznego wymagającego łagodniejszego traktowania, szczególnie, gdy objęty jest opieką terapeutyczną.

Niewłaściwy klimat wychowawczy oraz przedłużająca się sytuacja szkolna i niemożność uzyskania sukcesu,

skutkują deprywacją potrzeby bezpieczeństwa i aprobaty. Utrudnione staje się zdobywanie nowych doświadczeń, ograniczona zostaje możliwość dobrze pojętej aktywności ucznia. Rodzi to często poczucie winy i mniejszej wartości. Skutki negatywnych odczuć emocjonalnych prowadzić mogą do nerwic i zachowań niepożądanych.

Do czynników szczególnie niekorzystnie oddziałujących na uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu zaliczamy: sztywną i formalistyczną postawę nauczyciela, rygorystyczne wymagania, przenoszenie na ucznia własnych złych nastrojów, porównywanie go z innymi lepszymi uczniami, zbyt częste stosowanie negatywnej oceny, pośpiech i ponaglanie, nie dostrzeganie postępów, niedoceniając wkładu pracy ucznia.

Nauczanie na każdym etapie edukacyjnym wymaga od nauczyciela dobrego przygotowania merytorycznego, niezbędnej wiedzy psychologicznej i umiejętności pedagogicznych oraz dobrej znajomości ucznia.

Nauczyciel wspiera ucznia dyslektycznego i pomaga mu w przezwyciężaniu trudności, jeśli:

- posiada wiedzę na temat zjawiska dysleksji i umiejętnie stosuje ją w praktyce szkolnej,
- uważnie obserwuje ucznia, by jak najszybciej zorientować się z jakimi problemami styka się on na danym etapie edukacyjnym,
- umie ocenić możliwości ucznia w zakresie pokonywania trudności szkolnych i w porę informuje rodziców o potrzebie badań lub konsultacji psychologicznej,
- udziela stałej i doraźnej pomocy,
- dokłada starań, by zapewnić uczniowi dyslektycznemu najskromniejszy chociaż sukces,
- dostosowuje wymagania do różnego rodzaju trudności ucznia dyslektycznego,
- stosuje zasłużoną pochwałę,
- stosuje adekwatną ocenę,
- spokojnie i życzliwie odnosi się do ucznia jest wyrozumiały, zrównoważony, taktowny,
- umie odczekać na reakcję / u uczniów z powolnością procesów myślowych/, która następuje po dłuższej chwili, gdy trzeba pomoże, podpowie ale nie rezygnuje z wykonania polecenia,
- współpracuje z terapeutą by wzmacniać pozytywnie działania terapeutyczne,
- zapewnia uczniowi oparcie w klasie pozwalające na ciągłą stymulację rozwoju.

Ocena nauczyciela jego pomoc i pochwała mają niezwykle istotne znaczenie dla umiejętnego rozwiązywania problemów ucznia dyslektycznego. Szczególne zaś znaczenie ma to czy uczeń wyczuwa, że jest aprobowany.

Wnioski :

1. Opinia o uczniu dyslektycznym doręczana jest rodzicom do wykorzystania w ciągu lat nauki szkolnej dziecka oraz podczas sprawdzianów i egzaminów.
2. Zarządzenia administracyjne są tylko pomocą częściową, nie mogą zastąpić działań korekcyjnych.
3. Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu zależą od indywidualnych właściwości podstawowych funkcji układu nerwowego i od warunków rozwojowych dziecka są możliwe do eliminowania poprzez odpowiednio prowadzony trening.
4. Prognoza tego rodzaju zaburzeń jest dobra zwłaszcza gdy zaburzenia neurotyczne nie są jeszcze zbyt mocno utrwalone.
5. Pracę terapeutyczną można podejmować w każdym wieku
6. Wczesne rozpoczęcie treningu daje lepsze efekty.
7. Wieloletnia praca ucznia nad pokonywaniem przeszkód w uczeniu się, przy wsparciu ze strony dorosłych, ma korzystny wpływ na jego rozwój.
8. Pseudotechniki stosowane zamiast właściwej terapii /zwłaszcza u uczniów z głęboką dysleksją/ powodują, że czas stracony dla nabywania nowych umiejętności staje się okresem utrwalania błędnych, trudnych do wyeliminowania nawyków, których likwidowanie z każdym rokiem jest coraz trudniejsze.
9. Należy stwarzać korzystne warunki dla rozwoju szkolnych gabinetów terapii pedagogicznej. W poradniach prowadzić indywidualną terapię dzieci z głęboką dysleksją.
10. Klasa szkolna stwarzająca korzystne warunki rozwoju jest oparciem dla uczniów dyslektycznych. Unikać należy tworzenia sztucznych warunków /np. odrębne klasy dla dyslektyków/, które nie stymulują, działają frustrująco, a także podkreślają inność tych uczniów na terenie szkoły.
11. Klasa, w której uczy się kilkoro dzieci dyslektycznych powinna być mniej liczna, by umożliwić indywidualizację nauczania.

Zofia Gwoździewicz – reedukator dysleksji (PPP-1)

ECHA SPOTKAŃ Z PEDAGOGAMI SZKOLNYMI

Doświadczenia własne Szkoły Podstawowej Nr75 w tworzeniu i prowadzeniu zespołów integracyjnych

Pierwsze oddziały integracyjne zostały stworzone w Szkole 75 pięć lat temu. Ogólne założenia programowo - organizacyjne opracował zespół autorski, w skład którego weszli: nauczyciel nauczania początkowego, pedagog specjalny i psycholog. Wyszliśmy z założenia, że szkoła posiada liczne doświadczenia w pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych, poprzez organizację dla nich nauczania indywidualnego, z tak zwanymi elementami nauczania włączającego. Doświadczenia naszej placówki jednoznacznie potwierdzają, że liczba dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych rośnie. Nie negując więc dobrodziejstw płynących dla dzieci z takiej formy jak nauczanie indywidualne, wydało nam się zasadne wprowadzanie alternatywnej formy pomocy - jaką może stanowić kształcenie integracyjne.

Po spełnieniu wymogów organizacyjno - prawnych, stanęliśmy przed problemem rzeczowego utworzenia klasy, czyli naboru. Naszą ofertę przedstawiliśmy Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej Nr1, jako obejmującej pomocą dzieci zamieszkałe w dzielnicy Śródmieście, uruchomiliśmy bardzo liczne prywatne kontakty z różnymi osobami i instytucjami, przedszkolami, łącznie z najbliższą szkołą parafią, informując o naszej gotowości prowadzenia oddziału integracyjnego. Całokształt naboru koordynował psycholog-współautor innowacji, indywidualnie zapisując do klasy każde dziecko. Dzieci zdrowe pozyskaliśmy stosunkowo łatwo, gdyż nauczycielem wiodącym miała zostać osoba w środowisku szkolnym i przez gremium rodziców oceniana jako osoba bardzo dobrze przygotowana merytorycznie do tej roli, ale również bardzo twórcza, poszukująca wielu nowych rozwiązań dydaktyczno - wychowawczych. Pierwsza utworzona przez nas klasa integracyjna liczyła 20 osób, w tym 5 dzieci z dysfunkcją. . Utworzona wtedy klasa pierwsza funkcjonuje aktualnie w szkole na poziomie klasy

piątej. Cztero dzieci podlega pełnej integracji w klasie, natomiast jeden chłopiec (EPI) z powodu bardzo poważnych współtowarzyszących dolegliwości zdrowotnych musi aktualnie być objęty nauczaniem indywidualnym. W 4 pozostałych oddziałach, których utworzenie było dla szkoły już łatwiejsze, uczą się dzieci upośledzone umysłowo w stopniu lekkim, 1 dziecko upośledzone w stopniu umiarkowanym. Oprócz tego pomagamy dziecku niesłyszącemu, dziecku po przepuklinie oponowo - rdzeniowej, dzieciom z bardzo poważnymi opóźnieniami rozwoju mowy i zaburzeniami komunikacji językowej. Wszystkie dzieci o tak zwanych specjalnych potrzebach edukacyjnych posiadają stosowną kwalifikację Zespołu Orzekającego.

Wszyscy rodzice dzieci z klasy integracyjnej zostają zaproszeni do szkoły na pierwsze spotkanie jeszcze w czerwcu, przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego. Mają wówczas okazję pierwszego kontaktu z obojgiem nauczycieli, dokonuje się pierwszych wstępnych, ale zarazem konkretnych ustaleń - jakie powinno być wyposażenie pierwszoklasisty. Uważamy takie rozwiązanie za dobre, gdyż rodzice z większym spokojem reagują w dniu rozpoczęcia roku szkolnego.

Z chwilą rozpoczęcia roku szkolnego nauczyciel prowadzący i pedagog specjalny mają wstępne teoretyczne rozeznanie w aspekcie przygotowania dzieci do warunków pracy w szkole. . Dla każdego dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych w oparciu o te informacje przygotowujemy jest ramowy plan kształcenia, uwzględniający najważniejsze cele do osiągnięcia przez dziecko. Plan ten ma charakter otwarty i podlega modyfikacji, z uwzględnieniem indywidualnego tempa rozwoju. Działania rewalidacyjne realizowane są w ramach całokształtu oddziaływań na dziecko w czasie jego pracy w grupie

jak i pracy indywidualnej.. Planowanie pracy z dziećmi wymaga wsparcia ze strony domu, dlatego też rodzice w indywidualnych rozmowach głównie z pedagogiem specjalnym, zapoznawani są z planami edukacyjnymi szkoły dotyczącymi ich dziecka. Są też sytuacje, w których np. okresowo zajęcia rewalidacyjne prowadzone są na terenie domu dziecka, po to żeby ono lepiej poczuło się w relacji z nauczycielem, a rodzice żeby mogli zaobserwować styl pracy z dzieckiem, stosowane metody, sposoby zachęcania i motywowania do pracy, nagradzania.

Środowisko nauczycieli Szkoły 75 jest skłonne uważać, że bardzo wiele dzieci i z bardzo różnymi zaburzeniami można włączyć do zespołu klasowego szkoły masowej. Istnieją tutaj jednak pewne granice. W sensie rozwoju umysłowego tą dolną granicą wydaje się upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Dzieci na tym poziomie są bowiem wyuczalne, chociaż wymagają konkretyzacji i wielu ćwiczeń. Z naszych obserwacji wynika, że dzieci upośledzone są nieco izolowane w klasie, gdyż nie stanowią równorzędnych partnerów dla swoich rówieśników, gdyż mają nieco inne zainteresowania. Nasze doświadczenia pokazują, że przy poziomie umiarkowanego upośledzenia szkoła masowa integracyjna, nawet przy maksymalnej indywidualizacji, nie jest w stanie sprostać tak bardzo specyficznym potrzebom takiego dziecka, zarówno w zakresie treści, tempa i metod nauczania. W szerszym zakresie i niewątpliwie łatwiej integrować dzieci przewlekłe chore, z dysfunkcjami narządu ruchu, dzieci z bardzo poważnymi dysharmoniami rozwojowymi. Nam się z powodzeniem udaje prowadzić dziecko głuche. Nie mamy natomiast doświadczeń w pracy z dziećmi o cechach autyzmu. Kolejnym ważnym elementem z doświadczenia własnego naszej szkoły jest kwestia doboru kadry pedagogicznej. Od samego początku zakładaliśmy, że drugi nauczyciel w klasie musi mieć pełne wyższe wykształcenie w zakresie pedagogiki specjalnej. Pozostaje oczywiście problem, że pedagodzy specjalni są tak kształceni, że wyposaża się ich w szczegółową wiedzę w zakresie jednej kategorii niepełnosprawności. Dlatego w kolejnych latach przyjmowani byli do pracy w szkole pedagodzy o różnych specjalnościach. Osoby te stanowią dla siebie bardzo ważną grupę wsparcia, mogą po pierwsze wymieniać się doświadczeniami, ale przede wszystkim wspólnie rozstrzygać sytuacje problemowe. Bardzo ważnym momentem w uprawianiu zawodu nauczyciela w klasie integracyjnej jest zdolność do autentycznej

współpracy, współdziałania. Trzeba o tym pamiętać, gdyż nauczyciele kształceni są i przygotowani do pracy zgodnie z modelem - 1 nauczyciel klasa. To naprawdę ogromna sztuka, aby w pracy zespołowej - 2 nauczycieli na każdej lekcji, umieć zrezygnować z forsowania tylko swojej koncepcji. Integracja zmusza do ciągłego dopasowywania się, z uwzględnieniem reakcji drugiej osoby. Dlatego też w naszej szkole przyjęliśmy zasadę, że w nauczaniu początkowym wychowawcą klasy jest nauczyciel nauczania początkowego, natomiast od klasy 4 wychowawstwo przejmuje pedagog specjalny. Przystaje on wówczas pełnić tylko rolę nauczyciela wspomagającego, staje się odpowiedzialny za całokształt pracy wychowawczej. Pedagog specjalny w swojej pracy musi znaleźć tak zwany złoty środek, aby pomagając dzieciom z dysfunkcją nadmiernie ich nie chronić, ale zarazem dbać o gwarancje ich właściwego traktowania w grupie rówieśniczej i przez pozostałych nauczycieli. Jest to bardzo trudna i niezwykle odpowiedzialna rola, wymagająca wiele taktu, dyplomacji, umiejętności współpracy z dziećmi i dorosłymi. Pedagog specjalny w klasie integracyjnej to ktoś, kto musi umieć czerpać zadowolenie z takiego właśnie charakteru pracy, musi umieć przyjąć rolę osoby wspierającej, częściej muszącej dostosowywać się do stylu pracy nauczycieli przedmiotowych.

Podsumowując, pragnę raz jeszcze wyrazić opinię środowiska szkoły 75, że integracja jest możliwa w szerokim zakresie, ale nie za wszelką cenę. By system integracyjny był korzystną formą kształcenia muszą być spełnione nie tylko określone warunki, ale nade wszystko musi istnieć życzliwość wobec integracji, pozytywna opinia środowiska, przychylny klimat. Jesteśmy przekonani, że działalność klas integracyjnych przyczynia się do zmiany myślenia i nastawienia w stosunku do szeroko rozumianej niepełnosprawności. Poprzez codzienne obcowanie w klasie integracyjnej dzieci w naszej ocenie uczą się wzajemnego naturalnego traktowania, przez co mamy nadzieję uczą się tego, że inność, indywidualność cech i umysłu nie jest czymś gorszym, ale jest elementem naturalnych różnic między ludźmi. Po pięcioletnich doświadczeniach w prowadzeniu integracji jesteśmy przekonani o jej słuszności jeszcze bardziej niż w punkcie wyjścia. Uważamy, że daliśmy dzieciom autentyczne wsparcie w bardzo trudnej czasem drodze edukacyjnej. Postępy dzieci, zadowolenie a czasem wielka wdzięczność rodziców potwierdzają u nas gotowość do uprawiania takiej formy kształcenia.

Małgorzata Konstanty – psycholog (Szk. Pdst. Nr 75)

ZALECENIA, PORADY ...

Dziecko nadpobudliwe

Podstawowym warunkiem powodzenia wychowawczego w pracy z dzieckiem nadpobudliwym jest zrozumienie, że nie jest ono złe, niezdolne, lecz samo ma trudności w kierowaniu swoim postępowaniem, w przystosowaniu się do wymagań rodziców i szkoły.

Oceniając (tak pod względem wychowawczym jak i dydaktycznym) dziecko nadpobudliwe trzeba pamiętać, że jest to przeważnie „dziecko neurotyczne” – to znaczy, że jego reakcje są często nieadekwatne w stosunku do siły bodźca działającego np. obiektywnie słaby bodziec może wywołać u niego gwałtowną reakcję lub odwrotnie – silny bodziec nie znajduje oddźwięku i dlatego jego reakcje nie zawsze są zrozumiałe dla otoczenia.

Charakterystyka dziecka nadpobudliwego:

1. Dziecko nadpobudliwe posiada łatwy kontakt z otoczeniem, jest rozmowne, towarzyskie, choć często nieśmiałe w stosunku do osób obcych.
2. Niechętnie zajmuje się przez dłuższy czas tą samą czynnością, nie znosi ograniczenia ruchowego.
3. W czasie lekcji nie może usiedzieć w ławce, wykonuje szereg zbędnych ruchów, wymachuje nogami, manipuluje przedmiotami znajdującymi się w zasięgu ręki, kręci się, zmienia pozycję ciała, nie potrafi zachować spokoju, chodzi po klasie.
4. Ruchy ma szybkie, mało precyzyjne, często wadliwie koordynowane – wykonuje szereg niepotrzebnych i skomplikowanych ruchów aby wykonać prostą czynność.
5. Pracuje nierównomiernie i niesystematycznie – zdolny na ogół tylko do wykonania krótko trwających zadań. W czasie wykonywania dłuższych zadań jego tempo pracy słabnie.
6. Wobec nowych zadań stosuje często metodę prób i błędów, czynności mają charakter chaotyczny.
7. Z trudnością realizuje podjęte zamierzenia w związku z osłabieniem woli.
8. Często agresywny w stosunku do innych dzieci, a także w stosunku do dorosłych (bicie, ciągnięcie za włosy, gryzienie, niszczenie wytworów pracy) dokuczliwy, wybuchowy.

9. Często nie kończy rozpoczętej pracy, w trakcie wykonywania kilku poleceń, zapomina o następnych.
10. Nie dba o własne rzeczy, nie szanuje też prac wykonanych przez siebie – często dużym nakładem pracy.
11. Niezrównoważony emocjonalnie i niedojrzały uczuciowo – co powoduje, że jest mało odporny na sytuacje trudne, łatwo się zniechęca, zaczyna wtedy działać w sposób niezorganizowany.
12. Sen dziecka nadpobudliwego jest często niespokojny, dziecko zrywa się, mówi do siebie, czasem wstaje i wykonuje powolne, nieskoordynowane ruchy i czynności, o czym nie pamięta na następny dzień. Długo moczy się w nocy (czasem do 6 – 7 r.ż.). Często nie może wstać rano, lubi długo spać, wykonywanie porannych czynności zabiera mu dużo czasu.

Badania wykazały, że w optymalnym środowisku społeczno – wychowawczym, nawet przy bardzo nasilonych objawach nadpobudliwości psychoruchowej nie muszą występować poważniejsze trudności wychowawcze. Natomiast złe warunki środowiskowe, niedostateczna opieka oraz przypadkowość oddziaływania wychowawczego wywołują u dzieci nadpobudliwych nasilone trudności wychowawcze i zaburzenia zachowania.

Należy podkreślić, że dzieci nadpobudliwe wywołują swoim zachowaniem niewłaściwe postawy rodzicielskie, wychowawcze i błędy w postępowaniu co utrwała nieprawidłowe formy zachowania dziecka i potęguje trudności wychowawcze.

Wskazania dla rodziców i wychowawców:

1. W pracy wychowawczej z dzieckiem należy mu pomóc kontrolować i opanowywać swoje reakcje emocjonalne; nakłaniać je do refleksji i krytycznej oceny postępowania bez wywoływania poczucia winy, leku, niepewności.
2. Niezbędna jest spokojna atmosfera w środowisku dziecka – równowaga osób wychowujących. Musi się czuć aprobowane, otoczone przyjaźnią i miłością.
3. Nie należy dziecka całkowicie chronić przed sytuacjami trudnymi (wywołującymi jego

- popudzenie) lecz przyzwyczajając do ich przezwycięzania. Wymaga ono wtedy jednak pomocy (czasem nawet fragment jakiejś pracy należy wykonać za nie) aby zadanie mogło być wykonane.
4. Dobrym środkiem terapeutycznym są zajęcia ręczne. Większość dzieci nadpobudliwych ma zaburzoną motorykę rąk. Zaleca się w takich przypadkach przeprowadzanie w domu codziennych kilkuminutowych ćwiczeń graficznych – np. odwzorowywanie tekstu, kalkowanie. Sprawność rąk można poprawić poprzez majsterkowanie, rysowanie kredkami, farbami, wycinanie, szlaczkowanie, wydzieranie, lepienie z plasteliny.
 5. Dziecko powinno pracować w spokojnych warunkach, umożliwiających maksymalne skupienie uwagi. Lekcje powinny być odrabiane zawsze o tej samej porze. Przy odrabianiu lekcji na stole mogą znajdować się wyłącznie przedmioty potrzebne do nauki. Dziecko nie powinno pracować długo, czas nauki powinien być przerywany krótkimi okresami odpoczynku, w czasie którego może wykonywać jakieś drobne prace domowe lub po prostu pobawić się.
 6. Wydając polecenia dziecku należy dopilnować, aby były one kolejno wykonywane – czasami konieczne jest przed wykonaniem ich poproszenie dziecka o powtórzenie polecenia. Dziecko nadpobudliwe bowiem często sprawia wrażenie, że nie słyszy co do niego mówimy, gdyż uwaga jego jest aktualnie zajęta czymś innym.
 7. Dobre rezultaty w pracy z dzieckiem nadpobudliwym daje ustalenie i przestrzeganie harmonogramu dnia. Harmonogram taki (plan dnia – rozpisany na cały tydzień) można ułożyć razem z dzieckiem, biorąc pod uwagę jego zainteresowania, tempo pracy, męczliwość. Harmonogram powinien być szczegółowy i obejmować czasowo (godzinami) tak wykonywanie przez dziecko prac domowych, odrabianie lekcji, udział we wszelkich jego zajęciach dodatkowych, jak też zapewnić mu możliwość wykonywania zajęć ruchowych – rozładowujących napięcie, a także zabaw i jego ulubionych zajęć. Przestrzeganie tego planu należy sprawdzać razem z dzieckiem.
 8. Ważne jest również przestrzeganie stałej godziny odpoczynku nocnego, a także unikanie zajęć pobudzających przed snem, gdyż dzieci nadpobudliwe często zasypiają niespokojnie, w czasie snu przeżywają zdarzenia z całego dnia. Aby tego uniknąć należy zwracać uwagę na to, aby miało przed snem zajęcia uspokajające.
 9. Oglądanie programów TV należy ograniczyć do audycji przeznaczonych dla dzieci, przestrzegać również, aby dziecko nie oglądało filmów zawierających ładunek napięcia i agresji.

Wskazania dla nauczycieli:

1. Aktywność dziecka należy wykorzystać dla celów społecznie pozytywnych (udział w ozdabianiu klasy, udział w organizowaniu zabawy, dbanie o kącik czystości itd.) zgodnie z możliwościami i zainteresowaniami dziecka.
2. Cel do którego ma prowadzić działanie dziecka nadpobudliwego nie może być zbyt odległy, gdyż jego chwiejna uwaga kieruje się wciąż na nowe tory.
3. Należy konsekwentnie przyzwyczajając i wdrażać dziecko do finalizacji każdego przedsięwzięcia.
4. W trakcie wykonywania poleconych zadań niezbędna jest stała kontrola sposobu wykonywania ich przez dziecko, oraz przypominanie mu o zobowiązaniach. Należy czynić to w atmosferze pozbawionej napięć emocjonalnych, nie wywołując u dziecka leku, poczucia winy, co mogłoby spowodować sytuacje konfliktowe.
5. Dziecko nadpobudliwe jest bardzo wrażliwe na stosunek otoczenia do niego. Stąd nadmierna krytyka, żartowanie (nawet bez złych intencji) zaburzają jego równowagę emocjonalną, wywołują konflikt z otoczeniem. W razie wystąpienia konfliktu nauczyciel powinien taktownie i możliwie szybko zakończyć sprawę, a rozstrzygnięcie konfliktu odłożyć do czasu, aż minie napięcie i podniecenie emocjonalne dziecka i gdy będzie w stanie względnie obiektywnie ocenić sytuację.
6. Absolutnie przeciwwskazane są wszelkie środki drastyczne, awantury, krzyki, długotrwałe dyskusje, epitety itd. Wzmagają one pobudliwość układu nerwowego, doprowadzają do nasilenia objawów, mogą wywołać leki nocne, moczenie, natręctwa oraz występowanie reakcji obronnych w postaci aroganckiej postawy, agresji, kłamstwa, a nawet ucieczek.
7. Należy pomóc dziecku umiejętnie wypełnić jego wolny czas. Nie należy wymagać, aby się tylko uczyło, nawet jeśli występują trudności w nauce.
8. Dziecko nadpobudliwe powinno siedzieć w ławce na przedzie klasy, najlepiej z uczniem aktywnym, ale odpornym psychicznie, zrównoważonym i zorganizowanym.
9. W jego ocenie należy brać pod uwagę wszystkie charakterystyczne dlań cechy, a przede wszystkim zmienność jego pracy i zachowanie. Nie każda odpowiedź niedostateczna jest dowodem braku jego wiadomości. Należy mu dawać szansę częstego odpowiadania, a pamiętając o jego skłonnościach do pochopnych odpowiedzi, dać możliwość poprawiania się.
10. Biorąc pod uwagę jego wahania uwagi, w momentach braku koncentracji należy przerwać mu aktualną pracę prostymi poleceniami mało związanymi z tematem lekcji np. przynieś kredę, zetrzyj tablicę itp.

Jolanta Dąbrowska – psycholog (PPP-1)

DZIAŁ INFORMACYJNO - PRAWNY

DLACZEGO „USTAWA O ZAWODZIE PSYCHOLOGA I SAMORZĄDZIE ZAWODOWYM PSYCHOLOGÓW” JEST WAŻNA DLA PSYCHOLOGÓW I DLA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG PSYCHOLOGICZNYCH ?

Konstytucja RP w art. 17 dopuszcza tworzenie w drodze ustawy samorządu zawodowego reprezentującego osoby wykonujące zawód zaufania społecznego. Do takich zawodów należy zawód psychologa. Rynek usług psychologicznych coraz bardziej się rozszerza. Psycholog może działać w różnych obszarach życia społecznego takich jak : zdrowie, oświata, policja, więziennictwo, wojsko, usługi marketingowe, konsultingowe, reklama, zatrudnienie, instytucje samorządowe. Zdecydowana większość polskich psychologów wykonuje swoją pracę w instytucjach ukształtowanych i kierowanych przez przedstawicieli innych zawodów, których specyfika znacznie się różni od specyfiki zawodu psychologa. Ponadto znaczna część usług psychologicznych może być świadczona na bazie praktyki prywatnej i nie wymaga zatrudnienia w dużych instytucjach i zespołach pracowniczych. Osoby korzystające z usług psychologicznych często nie uzyskują dostatecznej i wiarygodnej orientacji dotyczącej kwalifikacji osób świadczących te usługi oraz rodzaju stosowanych metod i oczekiwanych efektów.

Dlatego konieczna jest ustawa, która stwarza prawne przesłanki wykonywania zawodu psychologa na coraz bardziej poszerzającym się rynku usług psychologicznych.

Prace nad „Ustawą o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów” Polskie Towarzystwo Psychologiczne rozpoczęło w 1963 r. Było już opracowanych kilka wersji tej ustawy. Dwa projekty ustawy trafiły do Sejmu. Drugi z tych projektów stał się ustawą. Dnia 1 marca 2001 r. Sejm uchwalił Ustawę o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów. Po przegłosowaniu poprawek do ustawy wniesionych przez Senat i podpisaniu ustawy przez prezydenta RP – ustawa zostanie ogłoszona w Dzienniku Ustaw i wejdzie w życie.

I. Dlaczego ta ustawa jest tak ważna dla psychologów ?

Ustawa wprowadza samorządową formę nadzoru

(w postaci Regionalnych Izb Psychologów i Krajowej Izby Psychologów) nad wykonywaniem zawodu psychologa. Przynależność do regionalnej Izby Psychologicznej jest obligatoryjna (osoby, które chcą wykonywać zawód psychologa muszą zostać wpisane na listę prowadzoną przez regionalną Izbę Psychologiczną, na obszarze której chcą wykonywać zawód).

Demokratyczne zasady funkcjonowania samorządu gwarantują każdemu psychologowi wpływ na wybór jego przedstawicieli i pracę wybranych władz samorządu.

Prawne regulacje zawodu psychologa zapewniają ochronę tytułu zawodowego oraz prawa do samodzielnego wykonywania zawodu. Ustawa definiuje kto ma prawo do wykonywania zawodu psychologa, określa zasady uzyskiwania uprawnień do wykonywania zawodu psychologa, wskazuje sposób udzielania i cofania tych uprawnień. Prawo to nabywa się :

- po uzyskaniu dyplomu magistra psychologii,
- odbyciu rocznego stażu zawodowego
- i dokonaniu wpisu na listę psychologów regionalnej Izby Psychologów.

W okresie przejściowym prawo do wpisu na listę członków regionalnej Izby Psychologów, na której obszarze wykonują zawód uzyskują psychologowie, którzy w dniu wejścia w życie ustawy posiadali dyplom mgr filozofii chrześcijańskiej w zakresie psychologii (absolwenci KUL do 1. 10. 1981 r. i ATK do końca 1992 r.) i pracowali w zawodzie co najmniej 2 lata.

Specjalne przeszkolenie, którego program i zasady ustalać będzie regionalna Izba Psychologów, wymagane będzie od każdego, kto :

- powróci do wykonywania zawodu co najmniej po 5 – letniej przerwie
- lub zgłosi taką chęć dopiero 5 lat po ukończeniu studiów lub jeszcze później.

Koszty takiego szkolenia pokryje sam zainteresowany.

Uprawianie zawodu psychologa bez wymaganych uprawnień (i bez wpisu na listę psychologów w Regionalnej Izbie Psychologów) podlega karze

ograniczenia wolności lub grzywny. (art. 61 ustawy). Orzekać w takich sprawach będą sądy w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Ustawa wprowadza ochronę prawną metod i narzędzi psychologicznych.

Ustawa określa na czym polega wykonywanie zawodu psychologa. Polega ono na świadczeniu usług psychologicznych, a w szczególności na :

- diagnozie psychologicznej,
- opiniowaniu,
- orzekaniu (na podstawie odrębnych przepisów),
- psychoterapii,
- udzielaniu pomocy psychologicznej,
- prowadzeniu badań naukowych w dziedzinie psychologii,
- lub działalności dydaktycznej w tym zakresie.

Ustawa określa profesjonalne standardy, zasady i warunki wykonywania zawodu psychologa, wskazuje na :

- konieczność uzyskania zgody klienta na podjęcie usług psychologicznych, z wyjątkiem tych wypadków, o których mówi Kodeks Karny, Kodeks Postępowania Karnego i Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (art. 12 ustawy),
- obowiązek przestrzegania zasad etyki zawodowej zawartych w Kodeksie Etyczno - Zawodowym Psychologa,
- obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej, od tej zasady dopuszcza się odstępstwa, gdy zagrożone jest czyjeś życie lub zdrowie albo gdy tak stanowią inne ustawy (art. 14 ustawy),
- prawo i obowiązek doskonalenia zawodowego w różnych formach kształcenia podyplomowego (art. 17 ustawy).

Ustawa określa warunki prowadzenia prywatnej praktyki psychologicznej (art. 18 ustawy). Psycholog może wykonywać prywatną praktykę jeśli posiada :

- prawo wykonywania zawodu,
- wpis do Rejestru Sądowego oraz do rejestru prywatnych praktyk psychologicznych prowadzonego przez właściwą Regionalną Izbę Psychologiczną.

Prywatna praktyka psychologiczna może być wykonywana jako indywidualna działalność gospodarcza albo w formie spółki partnerskiej, po uzyskaniu zezwolenia właściwego wojewody.

Ustawa wprowadza bezpośrednią, osobistą odpowiedzialność psychologa za formę i treść usług psychologicznych, za nienależyte wykonywanie zawodu i za czyny sprzeczne z zasadami etyki zawodowej. Ustawa daje możliwość wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec psychologa, który postępuje niezgodnie ze standardami zawodowymi. Postępowanie dyscyplinarne toczy się przed Regionalną Komisją Dyscyplinarną. Od jej orzeczenia przysługuje psychologowi prawo odwołania się do Krajowej Komisji Dyscyplinarnej. Przewidywane kary to :

- upomnienie,
- nagana z ostrzeżeniem,
- zawieszenie w prawie do wykonywania zawodu na czas od 3 do 12 miesięcy,

- skreślenie z listy psychologów (co jest równoznaczne z utratą prawa do wykonywania zawodu psychologa).

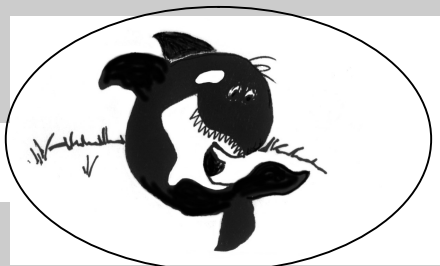
II. Dlaczego ta Ustawa jest ważna dla odbiorców usług psychologicznych ?

Prawne regulacje zawodu psychologa pozwalają na ochronę interesu odbiorców usług psychologicznych dzięki wprowadzeniu kontroli sposobu wykonywania zawodu. Pozwalają na ochronę przed pseudoprofesjonalistami, szarlatanami oraz przed nadużyciami w zakresie prywatnie świadczonych usług psychologicznych. Uniemożliwiają funkcjonowanie na rynku usług psychologicznych takich osób, które nie posiadając wykształcenia psychologicznego oferują takie usługi klientom.

Głośnym echem w prasie odbiła się ostatnio sprawa Europejskiej Akademii Psychologii Integracyjnej „Jupiter” w Łodzi. „Jupiter” nie jest uczelnią, tylko spółką cywilną, dlatego MEN nie ma prawa jej kontrolować. MEN ostrzega przed „Jupiterem”, ale on nadal funkcjonuje i deprecjonuje nasz zawód. Jego studenci i absolwenci są ofiarami podstępów i sami stanowią zagrożenie dla innych. Studentem „Jupitera” może być każdy. Wystarczy wypełnić formularz zgłoszeniowy, wpłacić 450 zł. „na rzecz rozwoju polskiej psychologii”. Rok nauki kosztuje ponad 3 tys. zł. Program „studiów” obejmuje takie przedmioty jak : podstawy zaburzeń psychicznych, ekologia umysłu, astropsychologia, tarot, numerologia, geomancja, hipnoza, masaż polinezyjski, świecowanie. Studenci mogą wybrać jedną z 3 specjalizacji : pomoc psychologiczna, metapsychologia i odnowa psychobiologiczna. Słuchacze po 2 latach „nauki” otrzymują dyplomy stwierdzające uzyskanie wykształcenia na poziomie wyższym na kierunku psychologia. Po dyplom trzeba jechać do Moskwy. Wystawia go w 2 językach (ang. i ros.) Rosyjsko – Amerykańska Międzynarodowa Akademia „Intercollege” znajdująca się w Moskwie. Dyplomy tej uczelni (?) nie są uznawane przez Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej MEN. Dyplomy „Jupitera” nie mają żadnej wartości i u nas i w Rosji, ale absolwenci „Jupitera”, korzystając z faktu, że Ustawa o zawodzie psychologa jeszcze nie weszła w życie, otwierają prywatne gabinety psychologiczne i świadczą usługi w ich przekonaniu psychologiczne.

Gdy Ustawa o zawodzie psychologa będzie prawomocna, każdy odbiorca usług psychologicznych będzie mógł uzyskać w Regionalnej Izbie Psychologów wiarygodne informacje na temat uprawnień i kwalifikacji osób świadczących te usługi. Jeśli będzie z tych usług niezadowolony, będzie mógł dochodzić swoich praw w Regionalnej Izbie Psychologicznej, która może skierować sprawę do Komisji Dyscyplinarnej. Ustawa zatem chroni nie tylko zawód psychologa i osoby uprawiające ten zawód, ale także chroni ich klientów.

Beata Trojan – psycholog (PPP-1)

RÓŻNE, WAŻNE INFORMACJE

„ŚCIAĞNIĘTE Z INTERNETU”

Nowe rozporządzenie o ocenianiu weszło w życie

W Dzienniku Ustaw z 6 kwietnia 2001 (Nr 29, poz. 323) zostało ogłoszone Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 marca 2001r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych. To rozporządzenie weszło w życie po upływie 7 dni od ogłoszenia. Jednocześnie straciły moc:

- zarządzenie Nr 29 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 listopada 1991 r. w sprawie zasad przeprowadzania egzaminu dojrzałości,
- zarządzenie Nr 1 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 stycznia 1993 r. w sprawie zasad przeprowadzania egzaminów z nauki zawodu i z przygotowania zawodowego,
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 kwietnia 1999 r. w sprawie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych.

Kształcenie uczniów zdolnych – projekt rozporządzenia

Ministerstwo Edukacji Narodowej przygotowuje projekt nowelizacji kolejnego aktu prawnego dotyczącego kształcenia uczniów zdolnych. Jest to projekt rozporządzenia zmieniającego zarządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 kwietnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki (M.P. Nr 13, poz. 92).

Przypominamy, że zgodnie z art. 1 pkt 6 Ustawy o systemie oświaty należy zapewnić w szczególności: **"opiekę nad uczniami szczególnie zdolnymi poprzez umożliwienie realizowania indywidualnych programów nauczania oraz ukończenia szkoły każdego typu w skróconym czasie"**.

Z kolei w art. 66 ust. 1 Ustawy postanowiono, iż "na wniosek lub za zgodą rodziców albo pełnoletniego ucznia dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady

pedagogicznej i poradni psychologicznej, może zezwolić uczniowi na indywidualny program lub tok nauki, wyznaczając nauczyciela - opiekuna. Odmowa następuje w drodze decyzji."

Opracowany projekt rozporządzenia określa szczegółowe zasady i tryb udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz ich organizację. Indywidualny program lub tok nauki mają na celu umożliwienie uczniowi rozwijanie szczególnych uzdolnień i zainteresowań przez dostosowanie zakresu i tempa uczenia się do jego indywidualnych możliwości i potrzeb.

Indywidualny program zakłada kształcenie się ucznia w zakresie jednego lub kilku zajęć edukacyjnych na podstawie programu, który - realizując w całości podstawę programową - w maksymalnym stopniu uwzględnia zainteresowania, potrzeby i możliwości intelektualne ucznia.

Natomiast indywidualny tok nauki, będący modyfikacją systemu klasowo-lekcyjnego, zakłada ukończenie nauki w skróconym czasie, dzięki możliwości klasyfikowania i promowania ucznia w ciągu całego roku szkolnego oraz dzięki możliwości zrealizowania w jednym roku programu nauczania (przyjętego w danej klasie lub programu indywidualnego) - z jednego, kilku lub wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych - z zakresu dwu a nawet więcej klas. Uczeń realizujący indywidualny tok nauki może być zwolniony z obowiązku uczęszczania na lekcje tych zajęć edukacyjnych do właściwej klasy i może uczęszczać na zajęcia do klasy programowo wyższej, a także do szkoły wyższego stopnia, włącznie ze szkołą wyższą.

Uczniowi, któremu zezwolono na indywidualny tok lub program nauki, dyrektor szkoły wyznacza nauczyciela - opiekuna. Efektywna praca nauczyciela-opiekuna może być uznana przez dyrektora szkoły za szczególne osiągnięcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze i odpowiednio honorowana.

Warto podkreślić, że udokumentowane osiągnięcie nauczyciela w pracy na rzecz rozwoju zainteresowań, uzdolnień uczniów oraz w pracy wspomagającej ucznia w pogłębianiu wiedzy i umiejętności są ważnym kryterium oceny pracy nauczyciela oraz podstawą do przyznawania nagród, w tym nagrody Ministra Edukacji Narodowej, a także do nadawania odznaczeń.

Ściągała: Jola Wójtowicz – psycholog (PPP-1)

